

Co-funded by
the European Union

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ГІДНОСТІ
ДИТИНИ: ПРОТИДІЯ
НАСИЛЬНИЦЬКИМ МЕТОДАМ
ВИХОВАННЯ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

24-25 квітня 2025 року

Одеса

2025

Оргкомітет конференції:

Давиденко В'ячеслав, ректор Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, полковник поліції;

Корнієнко Максим, проректор університету, доктор юридичних наук, професор, полковник поліції;

Беляк Ольга, директор КЗ «Одеський фаховий педагогічний коледж», кандидат педагогічних наук, доцент, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;

Домброван Наталія Василівна, начальник відділу організації наукової роботи ОДУВС, кандидат юридичних наук, доцент, підполковник поліції;

Ковальова Олена Володимирівна, професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник, майор поліції;

Матвєєва Лілія Георгіївна, завідувач кафедри загальноправових дисциплін, доктор юридичних наук, професор, полковник поліції;

Пальшков Костянтин Євгенович, професор кафедри загальноправових дисциплін, кандидат політичних наук, доцент;

Пишна Алла Георгіївна, завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент, підполковник поліції;

Харченко Наталія Михайлівна, практичний психолог, кандидат психологічних наук.

Статті друкуються в авторському варіанті. Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей, які суттєво перевищували запропоновані обсяги.

Забезпечення принципу гідності дитини : протидія насильницьким методам виховання : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 24-25 квітня 2025 р.). – Одеса : ОДУВС, 2025. – 214 с.

Фінансується Європейським Союзом. Проте висловлені погляди та думки належать лише авторам і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу чи Європейського виконавчого агентства з питань освіти та культури. Ні Європейський Союз, ні орган, що надає гранти, не можуть нести за них відповідальності.

САЙТ КОНФЕРЕНЦІЇ

**ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ
ЩОДО ДІТЕЙ ПІД ЧАС ДІЇ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ**

КОРОПАТОВ Олег

*професор кафедри адміністративної діяльності поліції
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності НПУ
Одеського державного університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент*

Під час ведення бойових дій діти є найуразливішою групою. За межами безпечного середовища, де захист дітей є пріоритетом, їм загрожують усі негативні наслідки збройних конфліктів. Переміщення, втрата дому й членів родини, а також розлука з батьками, від яких залежить їхнє виживання, мають довготривалий вплив на процес розвитку та дорослішання, відчутний навіть у дорослому віці. Оскільки дитячий організм усе ще розвивається, війна становить серйозну загрозу як для фізичного, так і для психічного здоров'я дітей [1].

Вік дитини характеризується нерозвиненістю психологічного та фізіологічного станів, відсутністю досвіду соціального спілкування, здатністю правильно оцінювати життєві ситуації, зокрема і з точки зору закону. Підлітки через свій особливий психофізіологічний стан, можуть вступати у конфлікт із суспільством, що найчастіше проявляється у вчиненні правопорушень [2].

У Законі України «Про охорону дитинства» зазначено, що дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах, – це дитина, яка потрапила в умови, що негативно впливають на її життя, стан здоров'я та розвиток у зв'язку з інвалідністю, тяжкою хворобою, безпритульністю, перебуванням у конфлікті із законом, залученням до найгірших форм дитячої праці, залежністю від психотропних речовин та інших видів залежності, жорстоким поведінням, зокрема домашнім насильством, ухилянням батьків, осіб, які їх замінюють, від виконання своїх обов'язків, обставинами стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф, воєнних дій чи збройних конфліктів тощо, що встановлено за результатами оцінки потреб дитини [3].

Підтримую думку А.М. Бабенко, що протиправна діяльність серед дітей – індикатор сталого розвитку транзитивного суспільства і відносно масовий соціальний феномен, який має місце в усіх країнах, відповідно завжди привертає увагу суспільства. На превеликий жаль, наша країна у такий складний час не стала винятком. Підпали автомобілів військовослужбовців, знищення цивільної інфраструктури, наведення дронів (ракет) на будинки, крадіжки, бійки, угони автотранспорту, вживання алкогольних напоїв та наркотиків (їх збут), прояви жорстокості, насильства і навіть зґвалтування та вбивства стали для багатьох дітей нормою життя. Але найголовніше – це те, що діти-правопорушники щорічно поповнюють лави дорослих злочинців [4, с. 132].

«Профілактика» у широкому розумінні – це складна, об'єктивно обумовлена система керованої діяльності, що закономірно сформувалася на конкретному історичному етапі суспільного життя і

забезпечує науково-теоретичну та практичну реалізацію заходів, спрямованих на запобігання правопорушень [5, с. 61].

Відповідно до норм Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей», під профілактикою правопорушень серед дітей слід розуміти діяльність органів і служб у справах дітей, спеціальних установ для дітей, спрямовану на виявлення та усунення причин і умов, що сприяють вчиненню дітьми правопорушень, а також позитивний вплив на поведінку окремих дітей на території України, в її окремому регіоні, в сім'ї, на підприємстві, в установі чи організації незалежно від форм власності, за місцем проживання [6].

Нажаль, під час дії режиму воєнного стану профілактиці правопорушень приділяється не належна увага. До дітей не доходить інформація, щодо патріотичних напрямів, змін в законодавстві, відповідальності неповнолітніх осіб, коли координатори зі сторони агресора вербують дітей для проведення злочинів, що посягають на Основи національної безпеки України.

В Україні за 3 місяці 2025 року зафіксовано 78 випадків підпалів автовок військовослужбовців, в 49 випадках до цих фактів причетні діти. У 2024 році таких фактів було 352 (248). Про це повідомив Начальник департаменту кримінального розшуку Національної поліції України Вадим Дзюбинський [7].

Як зазначає Романова А.С., органи Національної поліції повинні приділяти особливу увагу дітям під час війни. Мова йде не лише про попередження правопорушень вчинених дітьми, а й про дотримання їхніх прав і свобод. Одним із важливих аспектів є недопущення зростання кількості правопорушень серед дітей під час війни і облік осіб, які потрапили під негативний вплив на територіях де ведуться бойові дії [8, с. 410].

Наприклад, дитина може проживати у повноцінній сім'ї, не бути обділеною батьківською турботою, але одночасно переживати стресові ситуації, пов'язані з бомбардуваннями, обстрілами, переселенням у незнайомі регіони і в не дуже комфортні місця, що провокуватиме поведінку спротиву, бунтарства, певної незгоди з обставинами, особливо, у підлітковому віці. Тому на такі обставини теж потрібно вчасно реагувати, методом профілактичних, превентивних дій.

Профілактика правопорушень серед дітей – це діяльність органів Національної поліції України, громадських формувань правоохоронної спрямованості та інших державних і недержавних органів, спрямована на мінімізацію виникнення протиправної поведінки підлітків. Для досягнення цієї мети необхідне вивчення як суб'єктів правопорушень

(дітей), так і об'єктивних обставин їх вчинення (умов життя, соціального оточення, наявності зовнішніх негативних чинників), а також особливостей поведінки дітей, оскільки ефективна загальна профілактика як цілеспрямований вплив на дітей та умови їх життя неможлива без розуміння причин та механізмів вчинення правопорушень, а індивідуальна – без аналізу вчинків та умов життя конкретної дитини.

Висновки.

На даному етапі розвитку країни важливе значення для зниження рівня злочинності дітей матимуть наступні профілактичні заходи:

– збільшення заходів загальної профілактики серед дітей, щодо відповідальності неповнолітніх під час дії режиму воєнного стану;

– посилити роз'яснювальну роботу серед дітей, щодо правил поведінки на окупованих територіях, правил поводження з вибухонебезпечними речовинами, під час евакуації, під час переміщення через кордон України;

– активізувати сумісні заходи поліцейськими та представниками дитячих організацій при: формуванні відповідних програм з профілактики правопорушень;

– залучати дітей до суспільно-корисних оплачуваних справ, що підвищить матеріальний стан як окремої дитини, сім'ї так і сформує позитивний імідж правоохоронних органів;

– активізувати патріотичне виховання дітей.

Література:

1. Вплив війни на дітей. URL: <https://warchildhood.org/ua/impact-of-war-on-children>.

2. Стеблинська О.С. Деякі негативні соціальні аспекти пияцтва і наркотизму та їх криміногенні властивості в структурі злочинності неповнолітніх / Визначальні тенденції генезу державності і права: зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф. «Треті Прибузькі юридичні читання». Миколаїв: Іліон, 2007. С. 482–484.

3. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001. №2402-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>.

4. Бабенко А.М. Запобігання злочинності в регіонах України: концептуально-методологічний та праксеологічний вимір: монографія. Одеса: Одес. держ. ун-т внутр. справ, 2014. 416 с.

5. Меркулова Ю. В. Запобігання делінквентній поведінці підлітків: психологічний аспект. Одеса: ОЮІ ХНУВС, 2007. 136 с.

6. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24.01.1995 №20/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80>.

7. Автівки військових – під прицілом: 78 підпалів за три місяці. Новини регіонів. 16.04.2025 URL: <https://regionews.ua/ukr/news/ukraine/1744815671-avtivki-viyskovih-pid-pritsilom-78-pidpaliv-za-tri-misyatsi>.

8. Романова А.С. Ювенальна превенція під час війни: особливості реалізації повноважень. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»* розділ XI. Філософія права №4. 2022. С.408-411. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/267870>.

Наукове видання

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ГІДНОСТІ ДИТИНИ: ПРОТИДІЯ НАСИЛЬНИЦЬКИМ МЕТОДАМ ВИХОВАННЯ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

24-25 квітня 2025 року

Підп. до друку 24.06.2027" . Формат 60x84/16.
Друк" . Папір офсетний. Гарнітура Times.
Ум.-друк. арк. 14,7. Обл.-вид. арк. 15.2.
Наклад 60 прим.

Надруковано з готового оригінал-макет 0
Редакційно-видавничий відділ
Одеського державного університету внутрішніх справ
м. Одеса, вул. Успенська,1,
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДП № 3507 від 25.06.2009